

Cuprins

Cuvânt-înainte 13

Introducere 17

Comisia de experți medicali pentru
Semnele trupului la copil 29

Capitolul 1. Capul copilului dumneavoastră 31
Fontanele bombate. Fontanele adâncite: O fontanelă în plus. Fontanele lărgite. Fontanele mici sau inexistente. Capul țuguat. Capul lung și îngust. Capul turtit. Capul deformat la bebelușii de mai multe luni. Capul mare. Capul mic. Obiceiul de a da din cap.

Capitolul 2. Părul și scalpul copilului dumneavoastră 53
Părul lipsit de culoare. O șuviță de păr alb. Părul foarte încâlcit. Părul care se rupe ușor. Părul care se smulge ușor. Născut fără păr. Zona triunghiulară lipsită de păr. Un petic fără păr. Bebe chelește. Absența unei bucați mari de piele de pe scalp. O umflătură moale pe

scalp. Scuame albe pe scalp. Scalpul pătat, solzos. Răscuirea părului.

Capitolul 3. Ochii copilului dumneavoastră. 82
 Ochi de culori diferite. Ochi de culoare foarte deschisă sau roz. Ochi roșii. Ochi galbeni. „Ochiul alb” în fotografii. „Ochiul galben” în fotografii. Pupile de mărimi diferite. Pupila diformă. Pupila dublă. Pleoape roșii. Cruste pe pleoape. O proeminență sau o inflamație pe pleoapă. Pleoape căzute. Gene duble. Vânătaii sub ochi la copii. Pungi sub ochi la bebeluși. Ochi bulbucați. Prea multe lacrimi. Absența lacrimilor. Lacrimi de fericire. Ochii cu mișcări neregulate. Ochii sașii. Un ochi deviază spre exterior. Un ochi deviază în sus. Ochi angelici. Ochi căzuți. A mijii ochii. Clipitul și trasul cu ochiul. Lipsa contactului vizual.

Capitolul 4. Urechile copilului dumneavoastră124
 Urechea cu gropiță. Un apendice la ureche. Umflături ale urechii. Ureche micșorată. Bebelușii și auzul. Născut surd. Infecții ale urechii și pierderea auzului. Introducerea unor obiecte în ureche. Surzenia sau autismul.

Capitolul 5. Nasul copilului dumneavoastră. 141
 Nări care se dilată. Umflătură pe nas, fără fire de păr. Umflătură pe nas, cu fire de păr. Pliu nazal. Nasul care curge. Răceli periculoase. Strănutul la soare. Mic, dar sfiorător. Pauze în respirație. Respirație șuierătoare. Respirație rapidă sau lentă. Introducerea unor obiecte în nas. Scobitul în nas.

Capitolul 6. Gura copilului dumneavoastră. 162
 Buze vineții. Bășici de bebeluș. Limba neagră. Limba fisurată. Limba în formă de inimă. Limba netedă. Pete mobile pe limbă. Limba spastică. Gura lăptoasă. Gingii

strâmbe. Mici bășicuțe pe gingii. Respirația lui bebe miroase urât. Dinți mici. Dinți întârziați. Dinți pătați. Dinți cu pete albastre. Căscatul excesiv. Scurgeri abundente de salivă. Totul e înfundat în gură. Zgomote nocturne. O voce care-ți zgârie urechile. Bâlbâiala.

Capitolul 7. Toracele și membrele copilului dumneavoastră. 195
 Înmușurirea prematură a sânilor la fetițe. Înmușurirea sânilor la băieți. Un sân mărit. Trei sâni. Secreții din mameloane. Trei mameloane. Mameloane invizibile. Pieptul înfundat. Pieptul de pui. Buricul bombat. Un rest de piele la buric. Membre foarte flexibile. Degetul mare îndoit. Picioare în paranteze. Genunchi în X. Degete întoarse spre interior. Mersul de rățușcă. Mersul pe vâruri. Picioare plate. Frisoane. Înfășatul.

Capitolul 8. Pielea copilului dumneavoastră. 229
 Semne din naștere rozalii sau roșii. Semne din naștere: excrescențe de dimensiuni mari. Semnul de culoare purpurie. Semne albastre. Semne gri-vineții. O mulțime de pistrui. Pistrui mari. Pistrui pe buze. Bebe are bubite. Acneea neonatală. Bebe are bășici. Bășici cu aspect de fagure. Dermatita de scutec. Alunițe păroase. Apendice cutanat. O umflătură portocalie pe față. Gropițe la picior. O gropiță pe spate. Pielea albastră. Piele galbenă sau portocalie. Piele marmorată. Porțiuni de piele mai deschise la culoare. „Vânătaii”. Pielea se învinețește ușor. Benzi la picioare. O piele umedă și sărată.

Capitolul 9. Organele genitale ale copilului dumneavoastră. 270
 Băiat sau fată? Vagin inflammat. O bucată de piele în plus. Ciclul bebelușilor. Miros respingător. Perlele penisului.

Prepuțul strâmt. Penisul care miroase. Penisul încurbat. Un penis mic. Un scrot mic. Scrotul umflat. Scrotul tumefiat. Urinarea nu se produce prin vârful glandului. Ratarea țintei. Pipăitul organelor genitale. Joaca cu penisul. Ascunzătoarea din scutec.

Capitolul 10. Reziduurile trupului copilului

dumneavoastră 296

Urinatul rar. Urinare abundentă. O urină galben intens. Urină portocalie. Pete de urină roșii sau roz. Urină dulce. O urină nu prea dulce. Scaune gălbui. Scaune portocalii. Scaune verzi. Scaune decolorate. Scaune negre. Scaune roșii. Scaune apoase. Diaree recurentă. Ritmicitatea scaunelor. Scaune care plutesc. Bebe are gaze.

Anexa 1 333

Bolile multisistem ale bebelușilor și semnele acestora.

Anexa 2 338

Surse de informare.

Mulțumiri 346

Cuvânt-înainte

Unul dintre misterele existenței este acela că, oricât de deosebiți am fi unii de alții, ca ființe umane, avem totuși foarte multe lucruri în comun. Viața tuturor începe în același fel, cu nașterea. Iubirea și interdependența părinților și a copiilor sunt universale, la fel ca și numeroasele dificultăți prin care trec părinții și copiii... Ceea ce avem în interiorul nostru ne ajută să realizăm diverse lucruri în viață.

— Fred Rogers, *The World According to Mister Rogers: Important Things to Remember*

Aceste cuvinte pline de înțelepciune sunt dedicate de bunul meu prieten Fred Rogers „tutorilor celor ce te-au iubit atât de mult, încât te-au adus pe lume.” Fred a înțeles foarte bine importanța pe care o acordă părinții, familiile și vecinii creșterii și dezvoltării sănătoase a copiilor în anii de formare. Deși s-a axat în principal pe sănătatea emoțională, Fred a apreciat sincer atât importanța bunăstării psihosociale, cât și pe aceea a sănătății fizice. A iubi și a crește un copil implică îngrijirea lui, compasiune și înțelegerea felului în

care el trebuie protejat de ceea ce este rău, în care trebuie prevenite bolile și handicapurile și în care se asigură dezvoltarea sănătății și bunăstării lui emoționale, sociale, mentale și fizice.

Perioada de îngrijire și de ocrotire a propriului copil este un adevărat miracol. Fiecare zi aduce o nouă bucurie. Ca părinți, nu dorim decât tot ce este mai bun pentru copilul nostru. Înțelegând și evaluând anumite semne și simptome pe care le-ar putea prezenta copilul dumneavoastră, veți fi în măsură să-i asigurați o sănătate solidă și un viitor strălucit. Majoritatea lucrurilor pe care le veți observa vor fi probabil normale, dar vi se vor părea, poate, ciudate, în special dacă va fi vorba despre primul copil. Unele observații vor trebui să fie totuși investigate mai temeinic și interpretate corect de medic. Știind ce anume trebuie să urmăriți și colaborând cu pediatrul, veți putea fi siguri că bebelușul dumneavoastră este cât se poate de sănătos și că tot așa va și rămâne.

Volumul *Semnele trupului la copil*, de Joan Liebmann-Smith și Jacqueline Nardi Egan, este un compendiu de informații despre copilul dumneavoastră — acoperind toate problemele de sănătate, din cap până în picioare, la propriu —, care vă va ajuta să dobândiți informații extrem de utile, ascuțindu-vă simțul de observație. Prezentarea este ușor de înțeles, deși abundă de informații științifice și desene, toate având drept scop furnizarea unei descrieri exacte a semnelor sau simptomelor obișnuite sau mai puțin obișnuite pe care le-ar putea prezenta copilul. Autoarele oferă explicații detaliate despre posibila semnificație a acestor „semne de pe trupul copilului” și, în același timp, vă îndeamnă să vă adresați pediatrului, dacă aveți temeri.

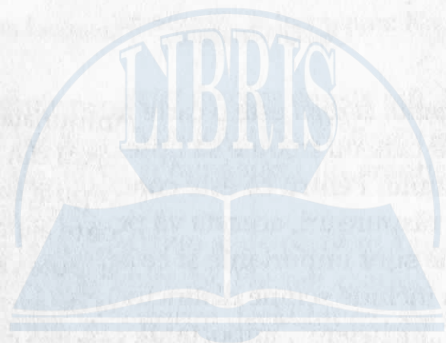
Semnele trupului la copil este o carte minunată și bogată în informații care nu trebuie să lipsească din biblioteca tinerelor familii. Pentru că este concepută sub formă de întrebări și răspunsuri, aceasta vă poate ajuta să înțelegi care semne sunt importante și ce ar putea ele să însemne. Cartea include semne distinctive de avertizare și o secțiune de „Încheiere”, importantă pentru că vă arată care sunt indiciile ce necesită un control medical imediat, de vreme ce *Semnele trupului la copil* NU este un ghid de autodiagnosticare sau de tratament. Nu uitați: când aveți dubii, apălați negreșit la medicul pediatru!

Așa cum semnele de circulație le oferă conducătorilor auto informații importante despre drumul pe care se deplasează, *Semnele trupului la copil* îi ajută pe părinți să înțeleagă mai bine ce s-ar putea petrece în interior, pornind de la semnele pe care le oferă trupul la exterior. Cu informațiile dobândite din cartea *Semnele trupului la copil* — sub îndrumarea medicului pediatru și cu sprijinul acestuia — părinții vor putea să-și crească sănătos copiii, cu multă iubire.

Vă doresc, dumneavoastră și copiilor pe care îi aveți, un viitor sănătos, fericit și luminos,

Woodie Kessel, doctor în medicină

Dr. Woodie Kessel lucrează ca pediatru de peste treizeci de ani. A fost consilier în cadrul Serviciului Guvernamental pentru Sănătate Publică al Statelor Unite ale Americii și este acum profesor de medicină socială la Universitatea din Maryland.

Introducere

Majoritatea celor ce au devenit părinți — fie că sunt mămici și tătici pentru prima oară, fie că nu — sunt, în mod firesc, obsedați de sănătatea copiilor lor. Bebelușii sunt ființe miciuțe, gingașe și neajutorate. Dacă nu se simt bine sau dacă îi doare ceva, ei nu pot spune ce îi supără sau unde îi doare. În privința stării lor de bine, ei sunt total dependenți de doctori, de părinți, de bunici, de dădace, de bone și de alți îngrijitori.

Cunoaștem cu toții semnele clasice ale unui copil bolnav: febră, diaree, vomismente, dificultăți de respirație și agitație, pentru a enumera numai o parte dintre ele. Numai că nu toți copiii care au o problemă de sănătate prezintă aceste semne evidente. Cel mai adesea, copilul care nu se simte bine sau cel pe care îl doare ceva plânge, face grimase, este agitat, nervos sau refuză să mănânce. Desigur, este posibil ca toate aceste comportamente să arate doar faptul că bebelușul este obosit, că s-a udat sau că îi este frig. Pentru ca lucrurile să fie și mai complicate, există nenumărate probleme medicale, de la cele

mai simple până la cele mai complexe, care nu produc nici durere, nici disconfort. Bebelușul poate să zâmbescă, să râdă, să gângurească, să se joace și să pară sănătatea întruchipată, chiar dacă între timp ceva nu este în regulă din punct de vedere medical.

Multe afecțiuni se manifestă prin semne subtile, peste care îngrijitorul poate trece cu ușurință sau pe care le poate considera prea lipsite de importanță pentru a apela la medic. Iar unele dintre aceste semne pot indica un lucru grav. De exemplu, pistruii de culoare închisă pe buze pot fi adesea ceva absolut normal sau pot fi unul dintre primele semne de avertisment pentru *sindromul Peutz-Jeghers*, o boală genetică destul de gravă (vezi Capitolul 8). La fel, un cârlionț alb poate să însemne doar că bebelușul a stat prea mult la soare, fără pălărie pe cap, ori poate fi indiciul unei alte boli rare și potențial grave, numită *sindromul Waardenberg* (vezi Capitolul 2). Pe de altă parte, semne cu un aspect înspăimântător pot fi total benigne și nu are nici un rost să ne preocupăm de ele. Părinții intră uneori în panică când copilul are un scaun galben, crezând că acesta este semn de icter. Dar *toți* copiii sănătoși au scaune gălbui; mai degrabă cele palide pot fi un semn de icter (vezi Capitolul 10).

Medicii pediatri și alți furnizori de servicii medicale sunt „antrenați” să detecteze semnele de boală, atât pe cele subtile, cât și pe cele mai puțin subtile. Când copilul se prezintă la un consult, doctorul îi va cerceta capul, fața, ochii, urechile, nasul, gura, trunchiul, pielea și chiar ceea ce a făcut în scuteț. El le va pune părinților întrebări, între altele, despre tranzitul intestinal și obiceiurile de micțiune ale copilului.

Totuși, chiar și cele mai amănunțite examinări vor dura probabil mai puțin de o oră. Părinții, bunicii, mătușile, unchii, dădacele și alți îngrijitori petrec mult mai mult timp lângă bebeluși decât doctorii. De aceea, ei sunt adesea primii care observă când ceva nu este în regulă cu copilul — că este vorba de umflături suspecte la ochi sau la urechi, de o salivă excesivă, de păr zburlit sau de un alt semn neobișnuit sau urât. Dacă sunt suficient de atenți, acești îngrijitori pot învăța și ei să identifice și să interpreteze un semn ce se poate dovedi grav — valorizând astfel obsesia lor pentru sănătatea copilului. Aici intervine volumul *Semnele trupului la copil*.

Care este diferența între un semn al trupului și un simptom?

Termenii *semne* și *sindroame* sunt adesea sinonimi. Cu toate acestea, din punct de vedere medical, *semnul* este dovada obiectivă a unei boli sau a unei tulburări. El poate fi observat și descris de un observator, dar nu neapărat și de persoana care prezintă semnul respectiv. De exemplu, un buric proeminent, care poate fi semnul unei hernii (vezi Capitolul 7), poate fi sesizat fără dificultate de medici, părinți sau de orice alt privitor. *Simptomul*, pe de altă parte, este subiectiv și nu poate fi descris decât de persoana care îl resimte. Deși copiii de vârste mai mari pot comunica ce simptome au — de exemplu o durere de burtă sau o vedere tulbură — bebelușii nu pot face acest lucru.

Cum putem detecta semnele trupului unui bebeluș?

Părinții și ceilalți îngrijitori se pot folosi de cele cinci simțuri naturale pentru a detecta semnele trupului unui bebeluș, iar acestea le pot oferi indicii importante — dacă e cazul — despre o eventuală neregulă cu copilul.

Cartea *Semnele trupului la copil* vă va ajuta să învățați:

- cum să *observați* semne în sau pe corpul, ochii, urechile, nasul, gura, pielea, trunchiul, organele genitale și excrementele unui copil;
- cum să *ascultați* plânsul copilului, zgomotele pe care le produce burtica lui, felul în care respiră și sunetele care ar putea indica probleme;
- cum să *pipăiți* un copil pentru a vedea dacă are pielea umedă, dacă îi bate inima repede, dacă a intervenit o modificare în greutate sau dacă are putere să strângă cu mânuțele;
- cum să *mirosiți* problemele apropiindu-vă nasul de respirația copilului, de pielea lui, de urina și scaunul lui;
- și chiar cum să *gustați* pielea copilului pentru semne grăitoare ale anumitor boli.

Care sunt aspectele de care se ocupă *Semnele trupului la copil*

Semnele trupului la copil se ocupă de bebeluși de la naștere până în primii ani de viață, o perioadă preverbală, când ei nu pot comunica cu cei din jur. Împărțit în zece capitole, volumul cercetează copilul din vârful capului

până în vârful picioarelor, cu tot ce se află între aceste extremități. În ordinea apariției, aceste capitole abordează semne legate de:

- cap și gât
- păr și scalp
- ochi
- urechi
- nas
- gură, limbă și dinți
- tors și membre
- piele
- organe genitale
- lichidele și materiile eliminate

Unele dintre semnele de care se ocupă acest volum și care pot semnala — sau nu — o problemă sunt:

- fontanelele bombate
- părul care nu poate fi pieptănat
- pupilele duble
- strănutul de la soare
- al treilea mamelon
- degetele de la picioare curbate înăuntru („degetele de porumbel“)
- mersul pe vârfuri
- buricul umflat
- semnele din naștere vineții
- ciupitura berzei
- penisul curbat
- polipii vaginali
- urina dulce
- scaunele verzi

Toate informațiile medicale cuprinse în volumul *Semnele trupului la copil* au fost verificate de un grup special de experți, o comisie medicală formată din 12 pediatri și medici de alte specialități, care se ocupă de patologia pediatrică. Acești experți lucrează în centre medicale de top de pe tot cuprinsul Statelor Unite ale Americii și sunt enumerați la finalul introducerii împreună cu organizațiile la care sunt afiliați.

De ce aspecte nu se ocupă *Semnele trupului la copil*?

În general, nu ne ocupăm de semne evidente, precum febra, voma și sângerarea. Deși uneori vorbim despre ele, aceste semne trebuie aduse întotdeauna la cunoștința medicului, fără întârziere. De asemenea, nu ne ocupăm de anomaliile fizice evidente și nici de problemele congenitale, precum palatul despiciat și sindromul Down.

Evităm, de asemenea, să ne ocupăm de afecțiunile dureroase, deoarece copilul ce pare a avea o durere trebuie *întotdeauna* și neîntârziat dus la medic. De asemenea, este greu de spus dacă durerea este cauza plânsului sau disconfortului unui copil, dacă nu există și alte semne.

Pentru că am menționat plânsul, nu ne ocupăm nici de această manifestare. De asemenea, nu abordăm limbajul corporal al copilului sau alte probleme comportamentale sau emoționale. Deși sunt importante, ele depășesc preocupările acestei cărți.

Totodată, nu dăm sfaturi cu privire la aspecte ale îngrijirii și sănătății copilului precum circumcizia, alimentația sugarului, colicii, scâncetul, somnul, îmbăierea, folosirea scutecelor sau obișnuirea cu folosirea oliței.

Aceste subiecte țin de preferințele personale și/sau ale familiei, de tradiția culturală sau religioasă și este cel mai bine să fie discutate cu medicul care îngrijește copilul.

În fine, cartea *Semnele trupului la copil* nu are nimic de-a face cu „comunicarea prin semne la bebeluș”, o modă recentă în care copiii de vârstă preverbală cu auz normal sunt învățați să folosească limbajul american al semnelor, ca formă incipientă de comunicare.

Cum să citim *Semnele trupului la copil*?

Volumul *Semnele trupului la copil* nu trebuie citit din scoartă în scoartă și nici de la cap la coadă. Puteți identifica și alege semnele trupului care vă îngrijorează sau care vă interesează. Fiecare semn al trupului este abordat în formatul „întrebare și răspuns”. Pe lângă întrebări și răspunsuri, capitolele conțin diferite tipuri de *indica-toare* utile, interesante și adesea amuzante, fiecare singularizat printr-o imagine specifică. Iată câteva exemple de asemenea indicatoare:

SEMNE DE SĂNĂTATE: Semne care indică starea de sănătate.

Semn de sănătate

Zonele moi ale copilului (fontanelele) trebuie să fie elastice și ușor curbate spre interior. Când copilul doarme, se poate observa o ușoară pulsație la atingerea zonei moi din creștetul capului.

SEMNE DE AVERTISMENT: Semne ce pot necesita un consult medical. Ele pot avertiza cu privire la anumite lucruri potențial periculoase pentru copil.